

Chrusciovas Vakarams diktuoja "taikos salygas"

Ulbrichtas isryskino, kas nervuoja komunistus

Sovietijos diktatorius Chrusciovas, per televiziją pasakodamas savo pavaldiniams apie Vienos konferenciją, pabrėžė, kad Sovietija nusistačiusi siekti Vokietijos taikos sutarties pasirašymo dar prieš šiu metų pabaigą -- jei ne bendru Rytų-Vakarų susitarimu su abiem vokiečių valstybėmis, tai vienašališkai pasirašydama separatinę taikos sutartį su komunistiniu Rytų Vokietijos režimu.

Chrusciovas ta proga paskelbė grąsinimus, kad, jei Vakarai bandysią jėga išlaikyti priėjimus į Berlyną, tai Sovietija "išpildys savo šventą pareigą", atsakydama į tai "tinkamu atkūričiu". Jis pareiškė, kad bet koks bandymas ginklų išlaikyti priėjimus į komunistų apsuptą Berlyną reikšią grąsinimus pradėti atominį karą.

"Sovietų Sąjunga ir mūsų draugai nenori karo, ir mes jo ne pradėsime," tikino Chrusciovas. "Bet mes ginsime savo suverenumą, mes pildysime savo šventą pareigą, ginami savo laisvę ir nepriklausomybę. Jei kuris nors kraštas pažeis taiką ir peržengs kito krašto sienas sausuma, oru ar vandeniu -- jis pasiims pilną atsakomybę už agresijos pasėkas ir gaus tinkamą atkūričių."

Ar ne panašiai prieš daugiau kaip dvidešimt metų šūkavo kitas diktatorius, Hitleris, kuris taip pat gyrėsi "siekti taikos", bet tik jo padiktatuotomis sąlygomis. Chrusciovas šiuo pareiškimu taip pat Vakarams padiktavo ultimatumą: arba per šešis mėnesius sutikite su mano reikalavimais, arba aš forsuojau krizę iki karo ribos.

Ryškindamas savo "taikos siekimus", Chrusciovas pirštu badė prieš save laikomą popierių (ši kartą ne batų, nes televizijos studijoje neturėjo auditorijos) ir kėlė balsą: "Prašome suprasti mus teisingai: taikos sutarties su Vokietija pasirašymas negali būti ilgiau atidėliojamas; jis turi būti pasiektas dar šiais metais!"

Chrusciovas pareiškė, kad Sovietija sušauksianti tarptautinę konferenciją tokiai sutarčiai paruošti. Jis pridūrė, kad, jei Vakarai nesutiks su tokia (atsiėit, jo padiktutuota) sutartimi, tai jo ir kitų kraštų (būtent, komunistinių) niekas nesulaikys nuo tos sutarties pasirašymo. "Ir jei Vokietijos Federalinė Respublika nesutiks pasirašyti, mes ją pasirašysime vien tik su Vokiečių Demokratine Respublika (atsiėit, savo pavaldiniais)".

"Atsisakymas pasirašyti taikos sutartį, okupacinio režimo tęsimas Vakaru Berlyne (!) reikšiu priemonės šaltajam karui tęsti", pareiškė Chrusciovas, "ir kas gali pasakyti, kur yra riba tarp šaltojo karo ir karo tikrąja to žodžio prasme?" Aiškiau, kad šaltasis karas yra pasirašymo, jėgų tekimo periodas tikrajam karui."

Savo kalboje Chrusciovas taip pat kalbėjo apie nusiginklavimo klausimus, pareiškdamas, kad Vakarai turį pirma priimti sovietinį nusiginklavimo projektą, t. y. sunaikinti visus savo ginklus, tada sovietai priimsią Vakaru reikalaujamą nusiginklavimo kontrolės priemones. Jis kaltino, kad Vakarai iš viso nenorį nusiginkluoti.

Po to Chrusciovas aiškino, kodėl jis ngrįs trilypės vadovybės kiekvienoje tarptautinėje organizacijoje arba kontrolės komisijoje. Esą, Jungtinių Tautų patirtis Kongo sukėlusio Sovietų susirūpinimą vieno žmogaus vadovaujama organizacija, todėl dabar sovietai reikalaus, kad kiekvienoje tarptautinėje or-

ganizacijoje vadovybė susidėtų iš trijų asmenų -- vieno Vakaru atstovo, vieno komunisto ir vieno neutralaus, ir kiekvienam jų turint būti suteikta veto teisė, kurią, be abejo, daugiausiai naudotų patys sovietai.

Kalbos pabaigoje Chrusciovas paminėjo, kad Vienoje su prez. Kennedžiu diskutavęs apie "taiką koegzistenciją", bet jam paaiškėjo, kad jis ir prezidentas skirtingai supranta tą klausimą.

Ši Chrusciovo kalba tiek kitose Vakaru sostinėse, tiek Washington sustiprino įsitikinimą, kad sovietai dar prieš šiu metų pabaigą įtempis Berlyno krizę iki krautinumo. Kalboje Chrusciovas iš tikrųjų nepasakęs to, kas nebūtų žinota anksčiau, bet vis dėlto separatinės taikos sutarties pasirašymą su marionetine sovietinės zonos "vyriausybe" terminą jis įsakniai nurodė pirmą kartą: ta data po Vienos pasitarimų prez. Kennedžiui įteiktame memorandumė nebuvo aiškiai nurodyta.

Chrusciovo grąsinimus tuojau paantrino ir Rytų Vokietijos komunistų lyderis Walter Ulbricht (karikatūristų paprastai mėgstamas vaizduoti Chrusciovu šuneliu). Jis pareiškė, kad jo "vyriausybė" sieksianti "pilnos susisiekimo kontrolės sausumoje, vandenyje ir ore" ir Vakaru sąjungininkai, vengdami to susisie-

kimo nutraukimo, turį jau dabar pradėti derybas su jo "vyriausybe". Vakarai kaip žinoma, tos jo "vyriausybės" nepripažįsta.

Vienoje savo ilgų komentarų vietoje jis grasino, kad lėktuvai, kurie skris per Rytų Vokietiją, "bus pakviesti nusileisti". Jis taip pat reikalavo, kad rytinės Vokietijos komunistams būtų pateikėjami į Berlyną ir iš Berlyno skrendančių keleivių sąrašai.

Ulbrichtas savo kalboje išryškino ir jautriausiąjį komunistams punktą: būsimas "laisvas ir neutralizuotas" Vakaru Berlynas turįs nustoti teikęs politinę prieglaudą pabėgėjams iš Rytų Vokietijos. "Visi pabėgėlių centrai turi būti uždaryti!" pareiškė jis.

Toliau Ulbrichtas nurodė, kad komunistai po derybų norį uždaryti Tempelhofo aerodromą. Šis aerodromas, esąs Vakaru Berlyno centre, daugiausiai padėjo išlaikyti orinį tiltą 1948-49 metų blokados metu. Jo netekimas reikštų visišką komunistų įsitvirtinimą apsuptame mieste.

Vakaru Berlyno burmistras Willy Brandt tuojau po šių kalbų paskelbė atsisakymą įgyventojus, kad jie demonstracijomis parodytų, jog nebijo jų grąsinimų. "Iš naujo pasauliui parodydami, ko Vokietijos gyventojai nori ir kur Berlynas stovi."

JAV KRITIKUOJA DOMINIKOS TYRINEJIMUS

Iš valstybės departamentu slauksnių pradeda ryškėti, kad JAV vyriausybė nėra patenkinta nei Amerikos Valstybių Organizacijos komisiijos tyrinėjimų Dominikoje ilgumu, nei jų išsamumu.

Keturių valstybių komisija grįžo Washingtonan po septynių dienų trukusių bandymų nustatyti, ar Dominikos režimas naudojo smurto priemones po diktatoriaus Trujillo nužudymo. Grįžę kai kurie komisijos nariai pareiškė, kad jie ten nepastebėję jokių neramumų.

Spaudos pranešimais, komisijai buvę leista pasikalbėti su 40 asmenų, kurie laikomi "apsaugotais", nes turį giminytės ryšių su šamoksliais asmenimis.

Ji taip pat galėjusi 20 minučių kalbėtis su kitais 32 politiniais kalniniais. Komisijai buvo parodyta, bet neleistą pasikalbėti su 14 tariamų šamokslininkų.

Nors Dominikos vyriausybė gana nelauktai pasiūlė įsileisti tarptautinę komisiją ir vėliau leido jai pamatyti minėtus kalninius, tiek iš Dominikos politinių pabėgėlių, tiek iš kitų Lotynų Amerikos valstybių pasigirdo balsų, kad režimas "įvykdęs spektaklį", sumaniai nuo komisijos nuslėpdamas tikrąją būklę. Kaip pradeda aiškėti, nuomonių skirtumai kilo ir pačioje komisijoje, kai JAV atstovas Gerald A. Drew nenorėjo taip skubiai nutraukti tyrinėjimų.

Kitą aštrų nuomonių skirtumą komisijoje iškėlė klausimas, kaip vertinti

Los Angeles lietuviai, kartu su latviais ir estais, birželio 11 d. gražiai paminėjo liūdnuosius birželio mėnesius. Nuotraukoje trijų Pabaltijo tautų atstovės prie įėjimo į salę. Iš kairės estaitė Mari Rebane, latvaitė Līga Braukis ir lietuvaitė Birutė Reivydaitė.

L. Kančausko nuotrauka

JAV NEPLANUOJA KEISTI BERLYNO POLITIKOS

Valstybės departamentas oficialiai paneigė Londono laikraščių pranešimus, kad JAV ir Britanijos diplomatinuose sluoksniuose svarstomas Rytų Vokietijos režimo pripažinimas mainais už nuolatinės sąjungininkų teises Vakaru Berlyne.

Valstybės sekretorius Dean Rusk trumpai pareiškė, kad tie pranešimai nesą "tikslūs" ir ligšiolinė politika Berlyno atveju nesanti pasikeitusi. Londone tuos pranešimus taip pat paneigė britų užsienių reikalų ministerija.

Londono Daily Telegraph buvo paskelbęs savo politinio komentatoriaus straipsnį, kuriame buvo aiškinaama, kad Vakaru diplomatai Washington planuoja "drastišką politikos posūkį". Komentatorius straipsnyje teigė, kad sprendimai dar nesą padaryti, bet "įtakingi patarėjai Jungtinėse Valstybėse ir Britanijoje siekia sukurti visiškai naują politinę pažiūrą".

Laikraštyje buvo nurodyta, kad pagal tą planą Vakarai pripažintų Oderio -- Neissės sieną Lenkijai ir

marionetinį Rytų Vokietijos režimą. Toks pripažinimas išauktų anglosaksų valstybių skilimą su Vak. Vokietija ir Prancūzija.

Washington valstybės departamente kalbėtojas taip pat pareiškė, kad prieš keletą dienų JAV senate pasakytoji demokratų lyderio

Mansfieldo kalba atstovaujanti vien tik jo paties nuomone, o ne prezidento Kennedžio administracijos. Mansfieldas, kaip praeitą kartą buvome pranešę, siūlė ieškoti "trečiojo kelio" Berlyno problemai spręsti, išvardindamas eilę nuolaidų sovietams.

Dramatiškas sovietų šokėjo pabėgimas Prancūzijoje

Pirmaujas Kirovo operos baleto šokėjas iš Leningrado pasiprašė politinės globos Prancūzijoje. Šokėjas, 23 metų Rudolfas Nurejevas, atsispaudavo nuo sovietinės baleto grupės, kai ji ruošėsi grįžti į Sovietiją.

Nurejevas dirbo Kirovo operoje jau dešimtį metų ir buvo prasimušęs į "žvaigždes", t. y. gaudavo vadovaujančius vaidmenis. Kaip sakoma, jis jau atvykdamas Paryžiun galvojęs apie pabėgimą, todėl tą planą pasisakęs kažkuriems prancūzams.

Bet jo planas kažkaip išryškėjęs ir kitiems trupės nariams, todėl trupės išleisti į aerodromą atvyko neįprastai didelis sovietinės ambasados tarnautojų skaičius. Du iš jų "tarnautojų" priėję prie Nurejevo ir įspėję, kad jis negalvotų apie pasiliką Prancūzijoje.

Atlikus muitinės formalumus, trupės nariai dar nuėjo į aerodromo valgyklą, kur Nurejevas metėsi šalin, ir pribėgo prie prancūzų policininkų, šaukdamas "Apsaugokite mane!" Po to jis buvo nuvestas į aerodromo policijos nuovadą, kur sovietų ambasados valdininkų akivaizdoje pareiškė, kad jis "laisvai apsisprendęs", niekeno neverčiamas. Sovietų valdininkai nesėkmingai

TRUMPAI IŠ VISUR

• Tarptautinėje konferencijoje dėl Laos atėities Sovietija atmetė Vakaru planą, pagal kurį tarptautinei kontrolės komisijai turėjo būti duoti šeši lėktuvai, kad ji galėtų geriau kontroliuoti ginklų pailaibas.

• Prez. Kennedy, nurodydamas, jog šiandien pasaulio laisvei didesnį pavojų sukelia skurdas, negu komunistinės armijos, ragino padidinti pagalbą ūkiškai atsilikusiems kraštams. Jo pasiūlyta 8.8 bil. dolerių pagalba programa yra susilaukusi griežtos kongreso opozicijos.

• Jungtinėse Tautose vis gausėjant žinioms, kad Kongo parlamentas galįs būti sušauktas dar prieš šio mėnesio pabaigą, Leopoldville gen. Mobutu paskelbė areštavęs 40 savo kareivių ir 20 civilių, kurie planavę "nunuoodyti arba pagrobti" jį ir kitus politinius Kongo lyderius. Mobutu teigė, kad šamokslą projektavusi "sve-tima ambasada" ir kai kurie Kongo politikai.

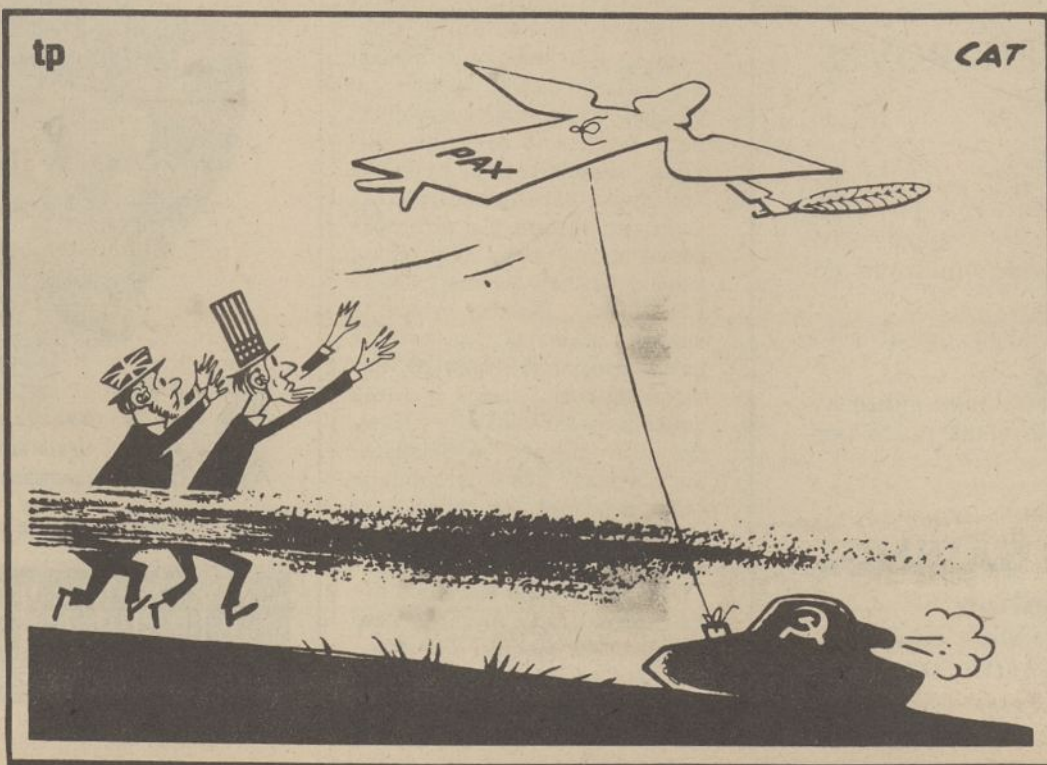
NAUJA ŠPIONAŽO ISTORIJA

Komunistinė Čekoslovakija apkaltino Jungtines Amerikos Valstybes, kad jos bandžiusios į savo špionažo tinklą įtraukti vieną aukštą jų diplomata, kurį JAV pareikalavo atšaukti už tai, kad jis jau beveik išstius metus rinkęs informaciją iš vieno JAV administracijos valdininko.

Istorija iškilo viešumon, kai Čekoslovakijos delegacija įteikė protestą Jungt. Tautų gen. sekr. Hamarskjöldui, kaltindama JAV-bes, kad jos reikalaujančios atšaukti Miroslavą

Nacvalacą už atsisakymą šnipinėti Amerikai.

Valstybės departamentas aiškina, kad minėtas čekas dirbąs Jungtinėse Tautose, užmezgęs kontaktą su amerikiečiu prieš metus, reikalaudamas "bendradarbiavimo", nes priešingu atveju nebūsimi iš Čekoslovakijos išleista mergina, norinti ištekti už amerikiečio. Valdininkas išstius metus tiekęs bevertę medžiagą, ir mergina dabar esanti Jungtinėse Valstybėse, bet nei jos pavardė, nei jos atvykimo į JAV aplinkybės neskelbiamos.

MALTOS VILKSTINĖ (3)

Nelaimės po nelaimių

Birželio 14 vakare "Harpoon" vilkstinė pasiekė vadinamąjį Skerkų kelią, bet jau buvo netekusi dviejų laivų. Nuo Gibraltaro buvo atplaukta du trečdaliai maršruto, kai prieš lėktuvai pražudė vieną transportlaivį ir kreiserį "Liverpool", kuris nuo sužalojimų nebegalėjo būti manevruojamas. 21:30 valandą admirolas Curteis pasuko į vakarus, nes

te pakėlus moralę. Prieš pat tą jūros mūšį Da Zara buvo iš italų karo laivyno štabo per radiją gavęs įsakymą neįsileisti į kovas su stipriais priešo junginiais. Todėl jis greičiausiai pervertino britų vilkstinės dydį. Ir jo turimi abu žvalgybos lėktuvai taip pat negalėjo gauti tikslesnių žinių apie migla užsidėgusio junginio stiprumą. Taigi,

keltais patrankų vamzdžiais, reiškančiais pergale. Jis karo laivyno štabo įsakymą išpildė pažodžiui.

Jau buvo visai tamsu, kai vilkstinės likučiai pasiekė užminuotą Maltos kanalą...

"Operation Vigorous", taigi, antroji vilkstinės dalis, tuo metu iš Aleksandrijos uosto buvo pasiekusi tik vadinamąją "bombų alėją", būtent sąsiaurį tarp Kretos ir Cyrenaikos. Vienas prekybinis laivas buvo jau sužalotas, kitas, perlėtai plaukdamas, nepajėgė sekti vilkstinės, ir turėjo grįžti. Kitą dieną, birželio 14, dėl tos pat priežasties iškrito dar vienas prekybinis laivas, kuris pasuko į Tobruko uostą.

Nakčiai prasidėjus, vilkstinė užpuolė lėktuvai, povandeniniai ir greitlaiviai. Tada žuvo dar vienas laivas, o kitas buvo sužalotas. Iš dvylikos laivų, kurie išplaukė iš Aleksandrijos, beliko tik septyni. Iš apsauginės grupės buvo sunkiai sužaloti kreiseris "Newcastle" ir naikintojas "Hasty". Pastarasis vėliau turėjo būti nuskandintas.

Bet sunkieji momentai turėjo dar ateiti. Oro žvalgyba pastebėjo du italų kovos laivus ir keturis kreiserius, išplaukusius iš Taranto ir skubančius tiesiai į vilkstinę, kad sunaikintų, kas dar išliko nesunaikinta. Birželio 15 rytą, prieš pat antrą valandą, britų Viduržemio jūros laivyno komendantas, adm. Harwood, davė įsakymą trauktis. Rytui auštant, italų eskadra su naujaisiais ir sunkiausiais kovos laivais "Vittorio-Veneto" ir "Littorio", kuriuose lydėjo du sunkūs ir du lengvi kreiseriai bei 12 naikintojų, buvo dar už 200 mylių nuo vilkstinės. Tada anglų admirolas atšaukė savo įsakymą, paliepdamas vilkstinę vėl pasukti į Maltą. Bet priešui tebe laikant pietų kursą ir pavojingai arti priplaukus prie vilkstinės, adm. Harwood iš naujo įsakė trauktis.

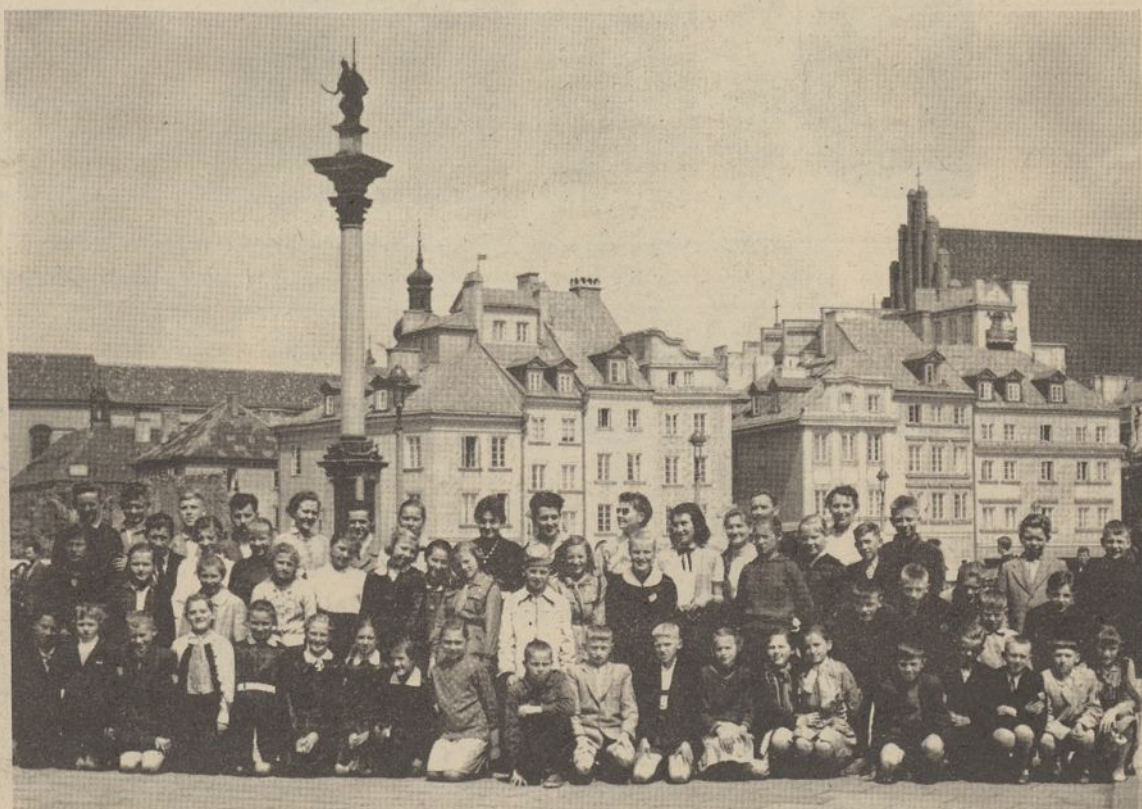
Tuo metu iš Maltos pakilo Beufortai, pasirodę italų kovos laivus pulti torpedomis. Į kautynes įsijungė ir amerikiniai Liberator bombonešiai bei kitos anglų karo aviacijos eskadrilės. Kai admirolas Harwood gavo žinią, kad italų kovos laivai esą kliudyti, pakeitė įsakymą trečią kartą.

Bet, vos tik italų laivams pradėjus trauktis, vilkstinę pradėjo pulti vokiečių lėktuvai. Kreiseris "Birmingham" ir naikintojas "Airedale" buvo sunkiai sužaloti, Kreiseris lėtai nukrypavo atgal į Aleksandriją, bet naikintojai jau nebebuvo galima išgelbėti ir teko paskandinti. Ne-trukus po to turėjo grįžti ir vienas prekybinis laivas.

Kontra-admirolas Vian pranešė, kad jo vilkstinė jau iššaudžiusi du trečdalius šaudmenų, ir likutis tirpsta labai greitai. Tada admirolas Harwood nusprendė galutinai atšaukti vilkstinės žygį...

(Bus daugiau)

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Punsko (Lankija) lietuvių vidurinė mokykla praeitą mėnesį buvo surengusi ekskursiją į Varšuvą. Nuotraukoje mokytojai su mokiniais Varšuvos senamiestyje.

KORELIJA JAU VISAI SURUSINTA

Ryškus sovietų kolonijinės politikos pavyzdys

Demonstruodama "atodėkio politiką" Suomijai, Maskva atidarė ilgus metus eliniam piliečiui aklinau uždarytą sieną, ir tūkstančiai turistų pasinaudojo ta proga, norėdami ne tiek aplankyti pačią Rusiją, kiek pasižvalgyti Karelijoje, kur dar vos prieš dvidešimt metų gyveno apie 400,000 suomių, ir kur ne vienas tų turistų, dabar peržengiančių sieną, išvydo pasaulio žviesą.

Leningrado traukiniu pervažiuoja tie keleiviai savo tėviškę, iš vaikystės atmenamas vietas. Bet toji tėviškė šiandien jiems jau beveik visiškai nebeatpažįstama.

Karelijos kaimai nepaprastai nukentėjo 1939 - 1940 metų žiemos kare. Gamta sušvelnino vaizdus, tuos sugriautus kaimus aptraukdama žolėmis ir krūmais. O tuose pastatuose, kurie atlikę karo baisybes, šiandien gyvena kolonistai iš Rusijos ir sovietų azijinių kolonijų, ir tos sodybos šiandien atrodo tipiškai rusiškos.

Šiandieniniai Karelijos gyventojai neturi ryšio su ta praeitimi, kuri suomiui turistui sukelia skausmingus atsiminimus. Viskas čia pakeista, net vietovardžiai. Nors suomiški vardai dar buvo naudojami eilę metų po vadinamos taikos sutarties pasirašymo, jaugana nedidelė dalis šiandieninių kolonistų juos be atmena. Kas nežino naujųjų rusiškųjų vietovardžių, tas klajoja po miškuotas sritis kaip visiškai svetimas, nebent vienas ar kitas išlikęs ženklas atgaivintų jo orientaciją.

Palyginus du Karelijos žemėlapius -- suomišką iš 1939 metų ir sovietinį iš 1959 metų -- galima net patikėti, kad tai dviejų visiškai skirtingų teritorijų žemėlapių, -- taip iš pagrindų sovietai viską perkrikštijo Karelijos sąsmaukoje. Tik šiaurinės iš suomių atimtos pasienio sritys, kurios buvo prijungtos prie "Karelių sovietinės autonominės respublikos", dar tebeturi šiek tiek suomiškų vietovardžių.

Karelijos istorija yra tipiškas sovietų kolonijinės politikos pavyzdys. 1940 metų kovo mėnesį ši, didžiąja dalimi suomių apgyventa "autonominė respublika" buvo išskirta iš sovietinės Rusijos "respublikos" ir paskelbta "pilnateise Karelijos respublika". Sovietijos sąstate. Tai turėjo padaryti didelę įtaką kaimyninei, nepriklausomai Suomijai. Stalinas galvojo, kad tas manevras suomių įtikinsią, jog Sovietija esanti daugiatautė valstybė, kurioje įvairios tautos ir rasės galinčios savarankiškai reikštis. Bet 1956 metais "aukščiausioji sovietas" administraciniu įsaku nubraukė tą nepasiekusį eksperimentą ir provinciją vėl įjungė į sovietinę Rusiją.

Bet pati pietinė Karelijos dalis į Leningrado apygardą buvo įjungta 1940 metais. Ten šiandien jau tik viena upė, vienas ežeras ir vienas kaimas beturi suomiškus vardus, ir dar iš vardo atpažįstamas pats didžiausias

prijungtosios srities miestas Viipuri, kuris, kaip ir carų laikais, vadinamas Vyborgu.

Ne visur sovietiniai perkrikštytojai, kaip atrodo, buvo inspiroti spalio revoliucijos šūkių. Kartais jie tik išvertė į rusų kalbą suomiškąsias vietovardžius, kurių pilna pačioje Rusijoje, kaip Primorsk (prie jūros), Priozersk (prie ežero), bet nemaža vietų gavo ir komunistinės istorijos figūrų vardus.

Ir nė vienas sovietinio "šimto dienų karo" dalyvis, kovėsis 1939 - 40 metais, čia nebesusigaudytų. Nei Terijokų, kur kominternas

valdininkas Kuusiinen 1939 metais perskubiai paskelbė visos Suomijos prisijungimą prie Karelių sovietinės respublikos", nei kitų, dar ir šiandien rusų istorijos vadovėliuose tebeminimų vardų, surištų su "nenugalimosios raudonosios armijos pergalėmis" prieš "suomių agresorius", jau nebėra.

Liūdnas ir susimąstęs grįžta suomių iš savo gimtinės į tėvynę. Tai jau nebe ta Karelija, kuri tiek metų gyvavo jo atmintyje. Tai nualinta, nuskurdinta ir kartu surusinta sovietinė kolonija. (tp)

Maltos priešlėktuvinės apsaugos grupė su šiuo pabūklų numušusi 236 vokiečių ir italų lėktuvus.

buvo per daug rizikinga su dideliais laivais manevruoti reliatyviškai ankštame ruože tarp šiaurinės Afrikos pakrantės ir Sicilijos. Kapitono Hardy žinion jis perdavė tik priešlėktuvinėmis baterijomis ginkluotą kreiserį "Cairo" ir naikintojus, kurie turėjo toliau lydyti vilkstinę.

Kitam rytui auštant, atsidūrus netoli Pantellerijos salos, kapitonas Hardy šiaurėje pastebėjo dūmų vėliavas: Aviacijos žvalgyba pranešė jam, kad ten esama dviejų italų kreiserių, kuriuos lydi naikintojai. Italų laivai buvo už penkiolikos mylių nuo vilkstinės.

Jau penkiomis minutėmis vėliau italai atidarė ugnį. "Bedouin" nedelsdamas pradėjo mūšį, o "Cairo" su mažesniais vienetais pradėjo dengti vilkstinę iš užpakalio. Britų naikintojai keliolika minučių turėjo veržtis į priešą per nepaprastai stiprią ugnį, nes jų patrankos nenešė taip toli, kaip italų kreiserių.

"Bedouin" ir "Patridge" netrukus buvo kliudyti ir iškrito iš rikiuotės. Tačiau ir italų naikintojas "Vivaldi" pasidarė neveiksmingas dėl didelių vidinių nuostolių. "Cairo" ir keturi kiti naikintojai apsidengė miglomis, ir italų admirolas Da Zara, nežinodamas migloje pasislėpusių britų vilkstinės stiprumo, apsisuko. Britų ataka buvo tokia stipri, kad Da Zara buvo "absoliutiškai įsitikinęs", jog už miglos sienos esama dar visos eilės "Cairo" dydžio naikintojų. Da Zara, be to, neturėjo įsakymų įsakymo vilkstinę sunaikinti bet kokia kaina; jam buvo tik duotas uždavinys Italijai laimėti pergalę, nors ir abejotina, kad kraš-

jis nusprendė atsitraukti, kad iš toliau galėtų apspręsti priešų jėgų didumą.

Tuo tarpu vilkstinė, dabar te saugoma tik minų gaudytojų, buvo sunkiai bombarduota. Trijų bombų kliudytas, per kelias minutes nuskendo transportlaivis "Chat". Teliko tik juoda dūmų vėliava, kuri lėtai nuo vandens klio į dangų.

Po to netoliese sprogusi bomba sužalojo amerikinį tanklaivį "Kentucky". Vienas minų gaudymo laivas turėjo jį prisikabinti ir vilkti. Dabar, greičiui tesiekiant tik šešis mazgus, jie atsiliko toli nuo vilkstinės.

Italų eskadrilės dabar skraidė virš vilkstinės, ir būtent tokiam atstume, kad lengvai galėjo kliudyti transportlaivius, pačios beveik nieku nerizikuodamos. Ir "Bedouin" nuskendo, dar kartą kliudytas italų granatų ir torpedų.

Iš šešių pradžioje turėtų prekybinių laivų vilkstinėje beliko tik du. Bet pagaliau atėjo pagalba iš Maltos. 14:24 valandą du Beufort tipo ir keturi Albacores tipo lėktuvai pradėjo pulti prieš laivyną. Tie puolimai nenukandino nė vieno jų laivo, bet admirolui Da Zara priminė karo laivyno štabo įsakymą, ir jis nusprendė, kad jau užtenkama atlikęs. Jis tuojau su savo laivais pasitraukė.

Sužalotasis italų naikintojas "Vivaldi" pasiekė Pantellerijos salą, o abiem likusiems britų laivams -- "Troilus" ir "Orari" daugiau ar mažiau ramiai plaukiant į Maltą, Da Zara įplaukė į Neapolio uostą su aukštyn iš-

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

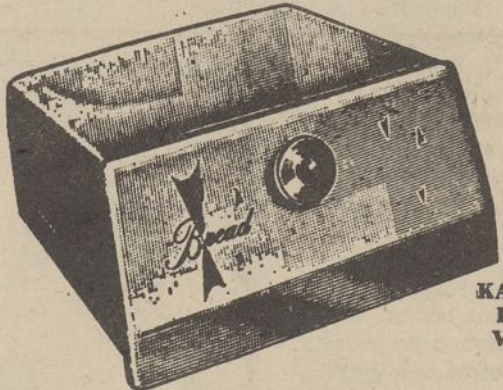
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLVČIOS

dovanos ★
★ **taupytojams** ★

PADĖJUS \$500.00 AR DAUGIAU GEGUŽĖS IR
BIRŽELIO MĖN. DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MĖN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

5 1/4%

mokame už
legališkas
taupmenas!

DARBO VALANDOS:

pirm. 9 iki 5 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, vedėjas

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL. /BI 2-1397, TO 3-8131

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

**MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...**

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutauptą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinė kolegija sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Gydytojų dienos New Yorke

Šių metų birželio mėnesio paskutinėmis dienomis New Yorkan suvažiuos šimtai gydytojų, nes nuo 26 iki 30 d., ten vyks Amerikos Medikalinės Asociacijos (AMA) konvencija. Tos konvencijos išvakarėse, birželio 24 ir 25 dienomis, yra šaukiamas Amerikos ir Kanados Lietuvių gydytojų bei dantų gydytojų trečiasis suvažiavimas.

Suvažiavime numatoma ne tik profesinės paskaitos, bet ir visuomeninio pobūdžio pranešimai. Suvažiavimo atidarymas įvyks šeštadienį, Park Sheraton viešbuty, birželio 24 d., 12 val. Suvažiavimą atidarant kalbės New Yorko Liet. Gyd. Draugijos pirmininkas dr. A. Starkus ir Amer. Liet. Gyd. Sąjungos pirmininkas dr. A. MONTVYDAS.

Po to seks visuomeninio pobūdžio pranešimai: Europos Pavergtųjų Tautų Asamblėjos pirmininko V. Sidzikausko, Lietuvos konsulo A. Simučio ir dr. B. Matulionio. Užbaigimui šio ciklo paskaitų dr. B. Paprockienė padarys pranešimą apie savo kelionę į Lietuvą ir parodys jos pačios darytą filmą.

Po pietų įvyks ALG Sąjungos atstovų posėdis, kuriame ALG Sąjungos valdybos nariai bei Liet. Gyd. Draugijų atstovai padarys savo pranešimus. Bus svarstomi ALG Sąjungos įstatų keitimo bei papildymo projektai.

Dr. S. Biežis praneš apie Amer. Liet. Gydytojų Sąjungos biuletenio reikalus.

Atstovų suvažiavime bus išrinkta nauja ALG Sąjungos valdyba ir revizijos komisija. Atstovų suvažiavime bus svarstomi įvairūs profesinio bei visuomeninio pobūdžio reikalai.

Vakare, 7 val., tam pačiam Park Sheraton viešbuty, Forum kambaryje, prasidės suvažiavimo pobūvis. 8 val. "The Grand Ballroom" salėse įvyks banketas, į kurį kviečiami ne tik gydytojai, bet ir visa lietuviškoji visuomenė. Čia bus galimybė susitikti su kolegomis, prieteliais bei pažįstamais ir linksmai praleisti laiką. Senų draugų ir pažįstamų aplinkoj bus reta proga prisiminti anuos gerus metus, mūsų nepriklausomo gyvenimo laikus.

Birželio mėn. 25 d., sekmadienį, 11 val. A. M. įvyks pamaldos už žuvusius ir mirusius lietuvių gydytojus, Apiešimo parapijos Bažnyčioj, North 5th St. and Metropolitan Ave., Brooklyn.

Vėliau, nuo 1 val. p. p. iki 5 val. p. p., Park Sheraton viešbutyje bus tęsiami suvažiavimo pranešimai. Visuomeninėm temom kalbės dr. V. Tercijonas ir dr. A. Razma.

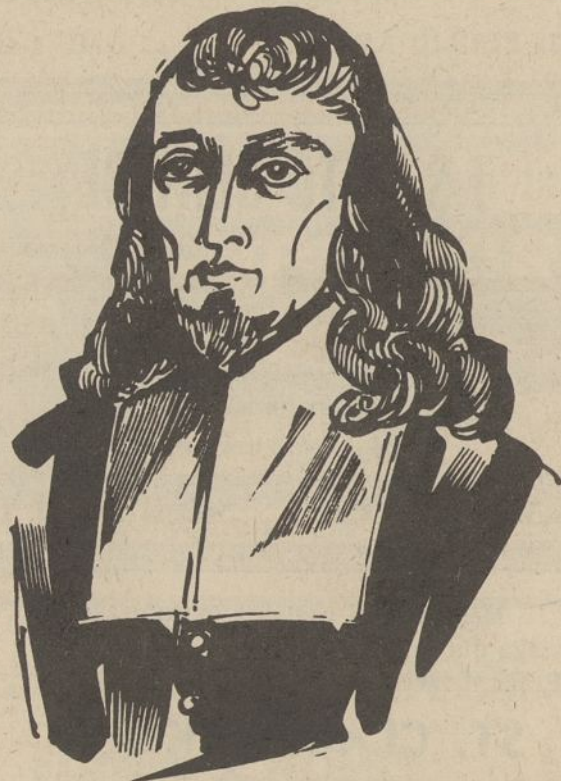
Apie 2 val. p. p. prasidės mediciniško pobūdžio pranešimai ir filmos. Prelegentai numatyti iš įvairių Amerikos ir Kanados vietovių. Jų tarpe bus dr. V. Pavilaniš, dr. A. Kisieliš, dr. G. Balukas, dr. M. Arštikaitytė, dr. E. Kaminskas ir dr. J. Valaitis.

Užbaigiant suvažiavimą bus diskusijos einamaisiais reikalais ir bus priimta rezoliucijos.

Birželio mėn. 26 d. formaliai prasidės Amerikos Medikalinės Asociacijos (AMA) konvencija, su tradicine paroda ir daugybe paskaitų. Lietuviams gydytojams bus pravartu ir joje dalyvauti ir pasisemti naudingų profesinių žinių.

Reikia pabrėžti, kad abi konvencijos yra profesinės ir jų faktinėsios išlaidos legaliai nuskaitomos nuo pajamų mokesčių. Tad, iš arti ar toli, visi lietuviai gydytojai vykim į lietuvių gydytojų ir AMA suvažiavimus.

Dr. V. Tauras

Carolus Alexander Curtius, notus Lithuanus, J.V.D. et Med. cum candidato, m. den Herhy van Veneetien op de langhe brugge.

Fotostatinė ištrauka iš Leideno universiteto 1661 metų imatrikuliacinės knygos album inscriptionum vol. 10, p. 634.

Dr. Carolus Alexander Curtius, pirmasis lietuvis gydytojas New Yorke, įsikūręs prieš 300 metų, apie kurį lietuvių gydytojų suvažiavime paskaitą skaitys konsulas A. Simutis.

Kennebunkport, Me., šv. Antano lietuvių pranciškonų gimnazijos skautų draugovė su savo vadovais. Pirmoje eilėje sėdi iš kairės: Atlanto rajono skautų vadeiva Pileika, mokytojas kun. V. Bitinas, gimnazijos rektorius ir pranciškonų provinciolas Tėv. Jurgis Gailiūšis, Stašaičiai ir mokinių pirmininkas M. Prišmantas.

NAUJĄ PRANCIŠKONŲ GIMNAZIJOS ABITURIENTŲ LAIDĄ SUTINKANT

Z. GAVELIS

Tėvai pranciškonai, jau nepriklausomos Lietuvos laikais išaugę iš svarią kultūrinę pajėgą su jų išlaikoma gimnazija Kretingoje, JAV pirmąją lietuviškos spaudos bare ir jaunimo auklėjime. Kultūros žurnalas "Aidai" ir jo skiriamos metinės literatūros premijos, dukart savaitinis "Darbininkas", "šv. Pranciškaus Varpelis" ir didelė

gausiai asistai ir giedant mokyklos chorui, laikė provinciolas ir rektorius tėvas Jurgis Gailiūšis. Pamokslą gražia lietuvių kalba pasakė, šiame krašte gimęs ir mokslus ėjęs, prel. Mykolas Kemežis, kuris yra vienas ir žymiausių lietuvių gimnazijos

Šv. Antano lietuvių pranciškonų gimnazijos 1961 m. abiturientai. Pirmoj eilėje iš kairės: Algimantas Stašaitis, Gediminas Margaitis, Manfredas Prišmantas, Juozas Ewalt, Antrojo eilėje: Jonas Lukoševičius, Kantrimas Čibas, Giedrius Mitkus, Eugenijus Grebliūnas, Antanas Bilitavičius.

A. Bacevičiaus nuotrauka

eilė neperiodinių leidinių verti didesnio visuomenės dėmesio ir paramos.

Tėvų pranciškonų įsteigta šv. Antano Gimnazija, Kennebunkport, Me., neturi palyginimo. Tai vienintelė lietuvių aukštesniojo mokslo įstaiga šiame kontinente, kurioje taip nuoširdžiai, iki pasiaukojimo, rūpinamasi priaugančiu lietuvišku jaunimu. Joje be bendro lavinimo dalykų teikiamas auklėjimas, dvasinė kultūra ir pasaulėžiūra. Pabrėžtina -- lietuviška kultūra, lietuviška pasaulėžiūra, lietuviškos tradicijos.

Š. m. birželio 3 d. ši gimnazija išleido antrąją abiturientų laidą. Šie laimingieji abiturientai yra:

Antanas K. Bilitavičius, Chicago, Ill.,
Kontrimas J. Čibas, Los Angeles, Calif.,
Juozas Ewalt, Pittsburgh, Penn.,
Eugenijus Grebliūnas, Rochester, N. Y.,
Jonas V. Lukoševičius, Quebec, Kanada,
Gediminas Margaitis, S. Boston, Mass.,
Giedrius Mitkus, Los Angeles, Calif.,
Manfredas Prišmantas, Los Angeles, Calif. ir
Algimantas Stašaitis, Brockton, Mass.

Mokslo metų užbaigę abiturientų išleidžiamosios iškilmės pradedos iškilmingomis šv. mišiomis, kurias asistuojant

tūs, kurių metų pasakytą daugelis kalbų ir sveikinimų. Kalbėjo tėv. Gailiūšis, prel. Kemežis, tėv. Baltrušaitis, J. Lukoševičius (abiturientų tėvų vardu), M. Prišmantas (abiturientų vardu) ir V. Vakauzas (pasiliekančių mokinių vardu). Visų kalbos sukosi dienos temomis: mokyklos vadovai kėlė mokslo reikšmę, ragino siekti mokslo viršūnių ir linkėjo išlaikyti lietuviškumą, mokinių tėvai dėkojo tėvams pranciškonams už taip didelį jautrumą ir rūpestį lietuviškos kultūros, ir lietuviško jaunimo reikalais; mokiniai dėkojo tėvams pranciškonams mokytojams, gimnazijos vadovams ir tėvams gimdytojams už suteiktą progą mokytis ir baigti lietuvišką gimnaziją, kurioje ir mokslas, ir drausmė buvo sunkūs, tačiau jie dabar matą ir jaučią prasmę ir tikslą, kai jau įgijo mokslo ir tautinės savivarbos pagrindus.

Pietų pabaigai mokyklos mokinių choras, vedamas tėv. Bernardino Grauslio, padainavo eilę lietuviškų dainų, o mokinių orkestras, vedamas muziko A. Ecnomos, išpildė keletą muzikinių kūrinių užbaigdamas dienos iškilmes Lietuvos Himnu.

Svečiai ir mokiniai pakilę nuo stalų dar ilgai spaudė tėvams pranciškonams rankas padėkai ir atsiveikimui. Kiekvienas automobilis, talpinąs jaunuolius kelyje į vasaros pailsį, buvo malonių vienuolių nuoširdžiai išlydėtas. Liko tylios ir liūdnos gimnazijos klasės, bendrabutis ir didžiulės aikštės. Nekuriam laikui neskambės šia jaunimo daina, juokas ir jaunuoliškas ryžtas, tačiau nuo birželio 30 d. iki liepos 28 d. čia vėl prigūžės lietuvių berniukų nuo 7 iki 15 metų vasaros stovyklai.

Paliekant šį karštą lietuvišką židinį, kuriame tiek daug širdies ir pasiaukojimo, darėsi griau du ir gėda, kad ši lietuviška gimnazija, galinti talpinti šiuo metu šimtą mokinių, turi vos

Šv. Antano lietuvių pranciškonų gimnazijos Kennebunkporte moksleiviai po mokslo baigimo iškilmių džiaugiasi gautais diplomais. Iškilmių rūbuose: chicagietis A. Bilitavičius ir bostonietis G. Margaitis.

A. Bacevičiaus nuotrauka

DAUGIAU ŽINIŲ APIE BAIGSIUS MOKSLĄ

Turime gražų būrį aukštųjų mokslus einančio jaunimo. O ką jau kalbėti apie besimokančius gimnazijose, kurie už metų ar kitų taip pat bus studentai.

Kiekvienas iš mūsų lietuviško jaunimo, baigęs aukštuosius mokslus, ir į lietuvišką bendruomenę įaugęs, yra didelis turtas. Todėl ir norime, kad apie juos būtų Dirvoje daugiau rašoma. Ne tik apie mokslo baigimą, bet ką mokslus baigę dirba, kokius laimėjimus atsiekia. Juk jų laimėjimai yra ir mūsų visų laimėjimas.

Dirvoje yra buvę porą labai įdomių aprašymų apie vieną architektą ir klinikinę chemijos daktarą. Laukiame daugiau kitų rašinių, kurie ne tik mūsų jaunųjų sugebėjimus iškelia, bet ir visų kitų lietuvių savigarbą pajudintų.

P. ANTANĖLIS, Conn.

KLAIIDOS ATITAIŠYMAS IR PRAŠYMAS

Dirvos 67-ame numeryje, per spausdintame iš Knygų Lentynos Nr. 1, 1961 metų, rašinyje yra įsibrovęs netikslumas.

Prašnekdamas apie vadinamą Super Ex-Librisą, kuris paprastai būna įspaudžiamas knygos įrišime (kietame jos apdare, dažniausiai odiniame), niekad neįsibrovė teigti, kad panašūs įspaudai būtų užtiknami... didžiųjų kunigaikščių (Lietuvos?) bibliotekų rinkiniuose.

Nesu dar užtikęs minimo Knygų Lentynos numerio bei neturiu savo rašinėlio nuorašo, bet truputį susivokiant apie kalbamus dalykus, drįstu spėti, jog buvau prakalbėjęs apie "foodalų" ar "didžiųjų procesijų savininkų", lygiai kaip apie Lietuvos didžiųjų bibliotekos. Matomai, kuris paslaugusis redaktorius ar korektorius, pabandė mano mintį, kad ir nevisai sekmingai, "išryškinti".

Prie šios progos į skaitytojus prašymas. Gal kam yra žinomi Amerikos, Anglijos, Prancūzijos lietuvių vartoti knygos ženklai (ex - librisai), ypač 1910 - 1948 metų laikotarpyje? Idomios yra žinios ir iš vėlesnių laikų, įjungiant ir Pietų Amerikos lietuvių. Norėtumėte turėti ir pavyzdžius.

Šie duomenys reikalingi svetima kalba studijai apie lietuvišką knygos ženklą. (Korespondencijai adresas: 3131 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill).

STASYS PILKA, Chicago.

49, kad mokyklos vadovybė turi laikyti specialų žmogų, kurio uždavinys keliauti po lietuvių kolonijas ir verbuoti mokinius šiai aukštai pastatytai mokyklai. Juk galėtų būti priešingai, sakysim, mokykla talpina šimtą, o kandidatų turi tūkstantį. Tačiau reikia tikėti, kad šie reikalai spręsis teigiamai ir už metų kitų ši mokykla ne tik turės tūkstantį kandidatų, bet galės talpinti ir tūkstantį auklėtinių.

Dalis publikos Los Angeles pabaltiečių surengtame birželio įvykių minėjime birželio 11 d.
L. Kančausko nuotrauka

HARTFORD

Skautų saskrydis

Šeštadienį, birželio 10 d., gamta buvo paniurusį, lietingą, bet į Conn valstijos sostinę — Hartfordą, lėktuvais, automobiliais ir traukiniais atvyko rytinių valstijų lietuviai skautai ir skautės į skautinius posėdžius. Tas lietuviškas mūsų išeivijos jaunimas Hartforde posėdžiavo 2 dienas svarstydami savo organizacinius reikalus.

Gražus koncertas

Lietuvių skautų ir skautėjų saskrydžio proga Hartforde įvyko gražus dainų koncertas. Koncertinę programą išpildė Hartfordo lietuvų choras, J. Petkaičio vadovaujamas. Programa susidėjo iš liaudies ir mūsų kompozitorių kūrinių. Tai buvo maloni staigmena vietos lietuviams, o taip pat ir susivąžiavusiems liet. skautams ir skautėms.

Klausytojų koncerto buvo virš 300. Tai beveik pilnutėlė klubo auditorija. Po koncerto buvo šokiai ir vaišės choristams ir svečiams — skautams ir skautėms.

Tenka džiaugtis Hartfordo liet. choro atgaivinimu ir gražiu pasirodymu.

RACINE, Wisc.

Ruoštas birželio įvykių minėjimas, įvykęs birželio 11 d., praėjo sėkmingai ir sklandžiai. Gražią ir turiningą kalbą pasakė Laisvosios Lietuvos red. Algirdas Kaulėnas. Taip pat kalbėjo latvių atstovas V. Jaunkalnis. Priimta atitinkama rezoliucija, kurios nuorašai išsiuntinėti JAV vyriausybės ir Kongreso atitinkamiems nariams.

Po minėjimo buvo meninė programa, kurią išpildė Ksenios Chlistovos, buvusios baleto šokėjos Kaune, mokinės ir vietos jaunieji meno mėgėjai. Ypač gerai padeklamavo K. Inčiūros eilėraštį "Tėviškėlė" Regina Palaitytė, kuri taip pat buvo suorganizavusi styginį kvartetą.

Ruošė ALTO skyrius, ku-

Čelistas P. Armonas ir pianistė R. Apeikytė koncerto metu Los Angeles pabaltiečių surengtame birželio įvykių minėjime.
L. Kančausko nuotrauka

DAUG NAUJŲ FILMŲ, BET NIEKO GERO

ALĖ RŪTA.
Hollywood, Calif.

Nemažai paleidžiama naujų filmų, bet kartais reikia ilgai laukti, kol pamatai dėmesio vertą. Praėjusią savaitę matyti apvyklė beveik visi.

"By love possessed" (United Artists) atrodo turėtu

būti geras dalykas. Stipriai reklamuotas. Paremtas gero rašytojo romanu. Tai Pulitzer premiją gavęs James Gould Gozzens. Šis jo romanas ("By love possessed") ilgą laiką buvo geriausiai parduodamų knygų sąrašė. Romanas psichologinis, su dramatiniais elementais, kiek nuobodokas tik dėl detalių ištiesimo, bet mielai skaitomas, ir mėgiamas ne dėl pikantiškų scenų. Bet filme jis pavirto į nuobodžiausią istoriją, vietomis net juokingą ir pigią. Tai, be abejo, filmo gamintojų nesupratimas ar neatsitiktinis dėmesio į veikalo esmines vietas. Yra gražių gamtos vaizdų, vienas antras momentas ir sužavi, bet visuomenėje — filmas nepavykęs. Artistai geri: Lana Turner, George Hamilton, Efreim Zimbalius. Ypač Lana Turner vaidyba natūrali.

BOSTON

Bostono Lietuvių Mišraus Choro gegužinė-piknikas su programa įvyksta š. m. birželio 25 d., Brocktone, Romuvos parke. Tai paskutinis choro parengimas prieš vykstantį į Dainų šventę Chicagoje. Tikimasi visuomenės gausaus dalyvavimo.

"Homicidal", Colu m b i a kompanijos darbas, turi neblogą intriga, bet atskiri momentai neturi psichologinio ryšio, žudoma, atrodo, kad tik žudyti, žiūrovą baisiomis scenomis padirginti. Filmą netinkamas jaunimui, neįdomus nei suaugu-

Mūsų tautos gyvenimas nėra gausus kokiomis žymėmis šventėmis ar laimėjimų sukaktuvėmis. Kiekvienas sėkmingesnis mūsų praeities žygis buvo pasiektas tik sunkių kovų ir pasiryžimo dėka. Ypač mes nesame pratę ruošti kokias šventes, surištas su mūsų senove. Juk kadaise galingosios Lietuvos valstybės tautinis ir politinis gyvenimas buvo ypač paskutiniiais šimtmečiais, gerokai sutrikęs ir pasilpnėjęs.

Didžiojoje Lietuvoje buvo kovojama su rusų priešpauža, Maž. Lietuvoje — su germanizacijos akcija. "Apie kokius laimėjimus lietuviai negalėjo tada, lygiai kaip ir šiandien, nei galvoti. Jiems reikėjo kovoti dėl bendros savo tautinės egzistencijos bei išlikimo. Todėl plačioje mūsų praeities gyvenimo skalėje yra, berods, ryškesnės žymės palikusi mūsų tolimoji senovė ir prieš 40 su viršum metų atstatyti naujieji mūsų nepriklausomo gyvenimo laikai.

Šviesesnių viduramžių, jei taip išsireikšti galime, mes savo tautos gyvenime beveik ir neturėjome. Todėl mūsų praeities vaizdas yra daugelio atžvilgiais ne nuoseklus, bet su spragomis. Naujieji mūsų tautos gyvenimo laikai kai kam atrodo lyg per artimi ar per gerai žinomi, o galingieji Karaliaus Mindaugo ar 15-to šimtmečio Vytauto amžiai, yra mums lyg per daug tolimi ir migloti.

Ir jei mes kartais apie senovės lietuvių bei jų gyvenimą ir kalbame, tai išėjus keletą mūsų rašytojų, lietuviai ten yra vaizduojami daugiau kaip kokie tolimo pasakų krašto žmonės, burtininkai, tingūs pasakų sekėjai, be stipresnės dvasios ir charakterio.

siems. Nebent būtų naudingas psichiatrijos specialistams, bet abejotina, ar ir šioj srityj filmas turi bent kiek mokslinio pagrindo. Visą šį istoriją primena Alfred Hitchcock prastiesnis televizijos vaidinimas. Vaidina trečiaeiliai artistai, savo roles atlikdami nepergeriausiai. Jokios gilesnės minties. Scenos banalios. Kriminalinė intriga kiek patraukia smalsumą, bet nesužavi.

"The last time I saw Archie" gali būti įdomi tiems, kurie patys buvę kariuomenėje arba kurie mėgsta šios rūšies gyvenimą ir paveikslus. Bet tai nėra karinis filmas. Tai tik dviejų pokštinių kariuomenės nuotykių, jų romansai su moterimis, jų sugebėjimas apeiti ir apgaudinėti vyresnybę ir taip toliau. Filmo nuobodumą kiek sumažina Robert Mitchum vaidyba, kuris filmuose jau senas vilkas. Čia irgi veltui lauktum kokios gilesnės minties ar momento, kuris estetiškus troškimus patenkintų. Gal tik įdomus fantastas-melagio vyro tipas (Robert Mitchum), kuris, kaip toks, gana nuoseklus ir savotiškai įdomus.

"The king and I" jau daug geresnis filmas už minėtus. Spalvotas, pilnas gražių praėjusio šimtmečio Siamų gyventojų charakterių ir gyvenimo vaizdų. Daug siamietiško šokių, papročių. Intriga paprasta: Siamų karaliaus vaikams mokyti pakviesta anglė mokytoja; našlė su mažu berniuku apsigyvena karaliaus rūmų patalpose, su meile auklėja būrį karališko kraujo vaikų, susidraugauja su vyriausiu karaliaus žmona, mėgiama viso charemo, bet ypač pamėgstama paties karaliaus, kuris pradžioje gana nekultūringai, brutaliai su ja elgiasi. Puiki Yul Brynner (karaliaus rolė) ir Deborah Kerr (mokytoja) vaidyba. Filmas lengvo turinio, bet išties įdomus žiūrėti. Tinkamas ir jauniamisiam jaunimui, nors ir ne viską jis ten suprastų.

MINTYS PRIE JONINIŲ LAUŽO

J. PĖTERAITIS

O visdėlto, nedarant čia ilgėsių išvedžiojimų, galima pasakyti, kad pavz., tokie graikai iš savo senovės sukūrė gražiausius ir žymiausius pasaulio iliados ir Odisejos epus. Netolimi mūsų kaimynai suomia sukūrė savo Kalevalą, germanų tautos savo Nibelungų giesmes ir panašiai. Senovės žmonės ten yra vaizduojami pilni ryškių charakterių, apipinami gražiausiomis ir kilniausiomis savybėmis. Ir tie veikalai yra likę anų kraštų žmonėms lyg savotiškomis tautinio gyvenimo biblijomis.

Panašių savybių turėjo turėti senovės lietuviai. Jų gyvenimas visais istorijos laikais buvo labai sunkus ir rimtas. Beveik be pertraukos iš Rytų ar Vakarų priešų spaudžiami, jie turėjo savaime būti aktyvūs ir tapti stipraus charakterio žmonėmis. Kitaip nebūtų galima išaiškinti, kodėl pavz., ir prūsai sugebėjo daugiau kaip 50 metų prieš techniška geriau ginkluotus ir daugelio Vakarų tautų remiamus kryžiuočius spirti. Todėl ir kryžiuočių kronikinkas Dusbargas skundėsi, kad lietuviai esą kitasprandžiai ir nenugalimi... ir kad apie juos būtų galima daug gero pasakyti, jei jie tik būtų krikščionys.

Jei senovės lietuvis būtų buvęs daugiau tik pasakoriaus ar romantiškojo paparčio žiedo ieškotojo tipas, tai nebūtų galima visiškai suprasti, kaip jis sugebėjo net 300 metų išlaikyti savo valdžioje užkariatus žemių plotus, kurie dažnai buvo apie dešimt kartų didesni už etnografinę Lietuvą.

Lietuviai turėjo būti panašūs suomių, graikų ir kitoms tautomis. Todėl pagal Lohmeyer, kryžiuočiai tapo riterių kovojant su narsiaisiais lietuviais, buvę ypatinga garbė. Ir jei lietuviai savo istorijos bėgy politiniu ir kultūriniu atžvilgiu turėjo daug pralaimėti tai jie prarado tai ne dėl savo nesugebėjimų ar silpno charakterio, bet daugiau dėl geografinės padėties.

Kai jie, sukūrė savo karalių, 13 ir 14 šimtmečiuose nustūmė senuosius slavus toli į Rytus, už Dniepro, iš Vakarų pradėjo lietuvių giminės pulti, beveik apie 200 metų besitęsiančiose kovose, gerai ginkluoti kryžiuočiai. Ir kai pagaliau jie buvo prie Nemuno su-

laikyti ir su jais padarytos kompromisinės sutartys atspindėjusios rusų gaujos pradėjo iš Rytų vėl grįžti. Ir taip besiribanti prie bangos griovė Lietuvos valstybinį, tautinį gyvenimą beveik visais laikais. Šie antplūdžiai nutraukė ir mūsų dienų Lietuvos gyvenimo laisvę. Ir tik dėl jų mes šiandien švenčiame Jonines — senovės lietuvių vasaros šventę ne savo gimtojo šalį, bet šiam kraštui.

Gyvenime kartais gal jau taip esama, kad kuo labiau pavieniam žmogui ar tautai priešpauža didėja, tuo labiau pradeda gilintis į savo esmę bei prigimtį. Ir tokiais momentais dažnai atrandama naujų paguodos bei stiprybės versmų. Juk beveik tuo pačiu metu, kai Lietuvos tautiniam gyvenimui buvo judžiausi laikai atėjo, ir kai 1883 metais Tilžėje spausdinti pradėtas knygas bei laikraščius tebuvo galima slapta į Lietuvą įgabenti bei patamsiais skaityti, Martynas Jankus, ūkininkas Zau-nius bei daugelis kitų ano krašto veikėjų, suorganizavo ir atgaivino 1884 m., Joninių išvakarėse, ant Rambynų kalno prieš kelis šimtmečius svetimųjų užslopinus lietuvių apvaikščiojimus bei šventes.

Sielodamiesi savo krašto likimu, jie lyg priartėjo prie senųjų tautos židinių ir surado naujų, tautos gyvenimą gaivinančių jėgų. Tai buvo lyg atgarsis tada Kudirkos lietuviams skambintų žodžių "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia".

Toje vietoje, kur iki 1811 metų buvo stovėjęs didelis senovės aukuro akmuo, jie uždegė ugnį ir Vydūno pagalbą įvedė Krivio bei vaidilučių vaidinimus. Lietuvos nepriklausomybės 10-ties metų sukakties progą buvo pastatytas ir naujas aukuro akmuo.

Nuo pirmųjų parengimų buvo lyg simbolis ir pradžia Mažoje Lietuvoje platesniu mastu pradėdamų organizuoti tautinių švenčių, štai 1910 m. Tilžėje suruošta 500 metų Žalgirio mūšio laimėjimo suaktis. Po to jau sekė daug kitų švenčių. O Joninės visus traukė į Rambynų kalną.

Tradicinė Maž. Lietuvos ir Vilniaus krašto lietuvių ruošiamą Joninių šventę Chicagoje bus birželio 24 d. (šeštadienio vakarą). Spaičio daržė, prie Archer ir 89 gt. Lietuvių visuomenė yra nuoširdžiai kviečiama atsilankyti.

VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS IVEDIMAS IR PATAISYMAS

Vandenių ir pečių šildymas, vonios kambarių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimė! atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarkę šildymą Dirvoje, atlikę nemažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

15533 EUCLID AVE.

MU 1-4200

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

VISI DALYVAUKIME TAUTOS VIENYBĖS ŠVENTEJE!

JAV IR KANADOS LIETUVIŲ

DAINŲ ŠVENTĖ

CHICAGOJE

1961 M. LIEPOS 2 D., 3 VAL. PO PIETŲ
INTERNATIONAL AMPHITHEATRE
43 ir Halsted Streets

BILIETŲ KAINOS:

5, 4, 3, 2 ir 1 dol.

Visos vietos numeruotos.

BILIETAI paštu užsakomi, kartu siunčiant piniginių čekių, šiuo adresu:

LITHUANIAN SONG FESTIVAL
2501 West 69th Street
Chicago 29, Ill.

DALYVAUJA CHORAI IŠ JAV IR KANADOS

DR. ANĖLĖ K. JUŠKENIENĖ su jaunesniąja dukra Ramune birželio 4 d. turėjo bendrą džiaugsmą. Ramunė baigė Šv. Onos, Cleveland Heights, pradinę mokyklą, o Dr. A. Juškenienė gavo pranešimą, kad tapo DIPLOMATE OF AMERICAN BOARD OF ANESTHESIOLOGY.

Dr. A. Juškenienė baigė medicinos fakultetą 1943 m. Kauno Vytauto Didžiojo Universitete. Atvykusi į JAV, atliko stažą ir anesthesiologijos rezidenciją. 1955 m. išlaikė Ohio valstybės egzaminus ir gavo medicinos praktikos teises. Savo praktiką apribojusi anesthesiologija, ji ir toliau gilino bei tobulino savo žinias šioje specialybėje. 1957 m. išlaikė egzaminus ir tapo Fellow of American College of Anesthesiologists. Įvedus kvalifikacijos egzaminus užsienyje medicinos mokslus baigusiems gydytojams, su pirmąja grupe išlaikė minėtus egzaminus. Tuo pačiu gavo teisę American Board of Anesthesiology egzaminams. Iki 1958 m. šiuos egzaminus galėjo laikyti tik JAV arba Kanadoje baigę medicinos mokslus gydytojai. Taip atkakliai siekdama aukščiausio laipsnio savo specialybėje, Dr. A. Juškenienė 1961 m. balandžio mėn. išlaikė paskutinius egzaminus Kansas City, Mo.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• D.L.K. Birutės Draugijos skyriaus metinis narių susirinkimas įvyko Viloje Rūta, prie Pymatuning ežero. Tai buvo birželio 11 d. birutiečių V. Nagevičienės ir Gr. Natkevičienės viloje. Veronika Nagevičienė yra tos draugijos pirmininkė. Į susirinkimą atvykti birutietės buvo kviestos su savo šeimos nariais.

Susirinkimą, po atviru dangumi, atidarė skyriaus pirmininkė V. Nagevičienė. Dalyvių tarpe buvo ir šios draugijos garbės narys Sofija Smetonienė. Apžvelgus praeitų metų veiklą, padiskutavus priemones, eita prie skyriaus valdybos ir revizijos komisijos rinkimų. Pasiūlius nerinkti naujos valdybos ir revizijos komisijos, bet palikti tą pačią ateinantiems metams, susirinkimas pritarė. Taigi valdybą sudaro: V. Nagevičienė — pirm., J. Tallat-Kelpšienė ir P. Bliu-

BALTIC KEPYKLOS

lietuviška duona ir kiti kepsniai Šv. Jurgio parapijos rajone gaunami šiose krautuvėse:

6924 Superior Ave. — Vince's Delic.,

6502 Superior Ave.,

6510 Superior Ave.

Dėkojame mūsų mieliesiems klientams — pirkejams už dėmesį.

Antanas Glodenis,
kepyklos savininkas

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

NEW SATURDAY HOURS
9:30 to 2:30

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

mentalienė — vicepirm., p. Garlauskienė — sekr. ir p. Juodvalkienė — išdininė. Revizijos komisijoj: J. Plechavičienė, I. Jonaitienė, M. Tamulienė.

Po susirinkimo Rūtos šeimininkių iškeltose vaišėse, be susirinkimo dalyvių ir jų šeimos narių, dalyvavo dar Ramovės valdybos nariai su pirm. L. Leknicku ir svečiai: dr. Matulionis, p-lė St. Thomson, K. ir O. Karpiai, Dirvos redak. J. Palukaitis, St. ir J. Nasvyčiai. Vaišėse dalyvavo virš 60 asmenų.

Tokį būrį svečių čia sutraukė ne tik vaišingos šeimininkės — V. Nagevičienė ir Gr. Natkevičienė, bet ir jų jauki vila Rūta. S. N.

• Labai svarbi sueiga skautėms ir skautams įvyksta birželio 20 d., 7 val. vakaro, Lietuvių darželyje. Bus daromos nuotraukos, todėl visi atvyksta su tvarkingom uniformom. Esant blogam orui sueiga įvyksta Šv. Jurgio parapijos salėje. Tėveliai prašomi pasirūpinti, kad vaikai sueigoje dalyvautų.

VILLA RŪTA

prie Pymatuning ežero

vasaravimo sezoną atidaro birželio 20 d., kur svečiai galės pasinaudoti nauju, gerai įrengtu smėlio paplūdimiu Ohio pusėje — tik 10 min. nuo Rūtos pėsčiomis. Kas nori ramios aplinkumos, poilsio gamtoje, gero maisto ir aprūpinimo — visa tai ras Rūtos viloj.

Svečiai prašomi kreiptis telefonu EV 2-4114 (G. Natkevičienė). Paštu: V. Nagius, Villa Rūta, Andover Post Office, Ohio.

Iš Clevelando Villa Rūta pasiekama 6 keliu iki Andover. Iš Andover 85 keliu iki Lake Rd. Po to kairėn į Fourth Ave. Iš čia pasukti iki Lakeview Dr., kur ir yra Rūta.

Šešių kamb. vienos šeimos namas

Plytų ir šingelių. Du garažai. Poilsio kambarys. East 185 St., netoli Naujosios lietuvių parapijos. Parduoda savininkas. Šaukti vakarais telef.: IV 1-5290.

Parengimų kalendorius

BIRŽELIO 24 D. Lietuvių Sveatinė Dainų Šventė Čiurlionio ansambliui ir Šv. Jurgio par. chorui pagerbti ir paremti.

BIRŽELIO 25 D. L. V. S. Ramovės Clevelando skyriaus rengiama gegužinė.

LIEPOS 9 D. Lietuviams Budžiams Remti valdybos rengiama pobūvis P. J. Keršio ūkyje

LIEPOS 15 D. TĖVYNES GARŠŲ radio vakaras Lake Shore Country Club.

LIEPOS 22 D. Pabaltiečių sportininkų vakaras Slovenian Auditorium.

LIEPOS 23 D. Tautinės Sąjungos skyriaus rengiama išvyka.

LIEPOS 30 D. SLA 14 kuopos vasaros pobūvis.

Dvigubi liūdnieji faktai

Minėdami žiauriausią į jį Maskvos suorganizuotą lietuvių tremimų faktų, įvykusių prieš 20 metų, pirmiausia tuo minėjimu išreiškiamo savo nuoširdžiausią užuojautą tiems visiems kankiniams. Mūsų visų mintys nukrypsta į tuos persekiojimų ir kankinimų pasireiškimus, palietusius mūsų kraujo artimuosius, mūsų tautiečius.

Birželio 11 dieną toks minėjimas įvyko visų trijų Pabaltijo tautų rengtas Detroito. JAV kongresmanė ponija Martha W. Griffiths pasakė gerą kalbą, pabrėždama, jog "pirmieji nukentėjo nuo rusų pabaltiečiai" ir kad "prezidentas Kennedy neužmiršo ir jų neužmirš". Ji pastebėjo, jog per šias dvi savaites busi perkratinėjamas užsienių reikalų tvarkymas ir todėl svarbu mums suaktyvinti veiklą.

Michigano gubernatoriaus pavaduotojas, p. Lesinski, perskaitė "Baltų dienas" proklamaciją ir pabrėžė, jog deportacijos esančios "pats didžiausias karo nusikaltimas". Detroito miesto tarybos pirm. Mary Beck (ukrainietė) deportacijas prilygino genocidui ir išreiškė vilties, jog toji nelaimė būsianti vieną kartą likviduota. Laisvę turinti nugalėti priešpauą.

Birželio 14 dieną Detroito prie miesto savivaldybės rūmų plėvėsuos Pabaltijo tautų vėliavos.

Šiais metais minėjimui vadovavo latvių atstovas.

Atitinkamas kalbas pasakė Estijos, Latvijos ir Lietuvos atstovai. Estai kalbėjo estiškai, latviai latviškai, o lietuviai — angliskai. Atrodė, jog nereikėjo kalbėti angliskai, o daryti taip, kaip ir kitos dvi tautybės pasielgė — kalbėti savąja kalba.

Meninėje dalyje pasirodė latvių Astra Kalnins, sopranas, padainuodama net keturias giesmes — dainas. Detroito bažnytinis choras, vadovaujant Albertui Matiekai, sugiedojo Libera The Domine, Kritusiems ka-

Detroito paminėjo Birželio įvykius

riams ir Lietuviais esame mes gimę. Choras, susidedas iš 28 asmenų, 15 moterų ir 13 vyrų, taip gerai pasirošęs, taip gerai susigiedojęs, jog jo išpildymas buvo puikus.

Antrasis liūdnas faktas, jog lietuvių tebuvo minėji-

me, neskaitant choro, tik keliolika. Tai tiesiog nedovanotina už tokį minėjimo išniekinimą. Nejaugi mes taip greit užmiršome tą tragišką tautos dieną, tą tautų istorijoje negirdėtą faktą. Nebūkime savo tautos niekėdėjai.

A. M.

ALDONA RAMANAUSKIENĖ, Argentinoje gimusi lietuvaitė, vaikščiodama su dukrele Rūta, kalbina ją lietuviškai. Jos vyras inž. Jonas Ramanauskas, Buenos Aires stambaus veržeklių fabriko savininkas, į savo puošnią vilą dažnai mėgsta sukviešti savaitgaliui lietuvių veikėjus ir menininkus.

KITI RAŠO

Ką sako apie mainus Antanas Gustaitis

Bendradarbiavimas ir mainai su okupuota Lietuva yra dažnų pasikalbėjimų tema. "Lietuvių Dienos" tuo reikalu pravedė su keliais visuomenininkais pasikalbėjimą. Štai ką apie tai sako rašytojas Antanas Gustaitis:

"Dabar iškilęs bendradarbiavimo klausimas yra tikrai reto grožio nesąmonės pavyzdys. Na tik sakykite, kam gi reikėjo vienmarškiniams bėgti iš Lietuvos, drebėti po bombų kruša Europos griuvėsiuose, marintis sausais pasninkais lageryuose, žiaugčioti 4000 mylių per Atlantą, akademikui įsigyti barbiuvio profesiją ir tik tada, po 17 metų savitrenties, vėl pradėti ilgėtis "bendradarbiuoti" su ta pačia tarybine santvarka? Juk dabar trokštantieji "bendradarbiuoti" galėjo drąsiai pasilikti namie ir tenai tiesiai darbuotis mylimos "tarybų" Lietuvos labui. Argi nepatogiau būtų su tarnybine daina žygiuoti žaliuojančiais kolchozų plačiosios "tėvynės" laukais komunistinės stobos avangardo gretose, negu per tūkstančius mylių tolio drebėdžiom rankom mainytis tuščiom tabako mašnom, tarytum dar ko bijantis ar nepasitikint savo partneriu?"

Kad "bendradarbiavimo" ar kultūrinio turgaus pionieriai į buržuazinę džindžirėlą vėl nepaskandintų tiek daug brangaus laiko, mes, nors ir neprašyti, vis dėlto išdrįstume atkreipti jų dėmesį į visai tikras šio biznio galimybes ir dar tikresnes negalimybes.

Tie, kurie tariasi tarybinei valdžiai (pirštomis savo giesmelėmis ar cimbojų garsais pagėgsią nuversti net Kremliaus mūrus, gali tikėtis tokio pat gero pasisekimo, kaip ir plunksnos brūkštelėjimu per uodegą paversti Andalūzijos mulą į gaidį. Gi tie, kurie ryžtasi ne tik atsargiai "bendradarbiuoti", bet ir nuoširdžiai darbuotis, šiaip ir anapus savo pseudonimo keikdami buržuazinius nacionalistus ir visokeriopus atplašas bei atgyvenąs (tai vis malonūs tarybiniai naujadarai "antitarybiniai" gaivalams ir jų veiklams nusakyti), neabejotinai mai-

nais gali sulaukti tokios garbės, kurios čia neturėjo, ir tokios premijos, kurią jau turėjo.

Kad vėliau netektų nepatogiai "atbendradarbiuoti", pasišovusiems į tarybinių misijonierių luomą rašėjams derėtų ypač gerai pasitikrinti savo dvasinį pašaukimą, nes tarybinė literatūra yra griežtai tikrinama, ir jokiems eretikams ten nėra vietos. Jie turėtų dar prisiminti, kad senoviskąjį Alachą galima drauge ir keikti ir prašyti malonių žemėje, o tarybinį valdovą tarybinę maldą tiktai garbinti ir jam dėkoti. Jeigu mes klystame, tai tegul gi pabando koks nors tarybinis poetas garsiai ir viešai užpoterliauti ne pagal partijos katekizmą!

Žinoma, aš tuo nenoriu nė vieno tautiečio nubaidyti nuo kelio, vedančio, kur širdis traukia. Ilgesnį laiką nekantriai laukiantieji tarybinio pašventinimo turėtų dar nenusiminti, nes jų eilė ateis taip pat, kaip ir manatėjo. Antai, prieš metus "Pergalė", persispausdinusi iš knygos bene dvylikos mano satyrinių eilėraščių, tikrai neliko skolinga ir atsidėkodama už tai mainais visai pagarbiai parašė: "Buržuazinis nacionalistas, kišenės patriotas, tautos atplaiša, kurio veikloje ir kūryboj sistemingai pasireiškia šmeižikiški išpuoliai prieš Tarybų Lietuvą." (Red. prierašas: satyrų autorius, kad neliktų skolingas, atsilygino eilių ciklu "Lakštingala šiaipus tarybinės teisybės" LD 1960 kovo mėn.).

Manau, kad tokia kultūrinių mainų pradžia buvo tikrai gera, ir teikianti gana daug vilčių ateičiai. Tokio pat pasisekimo aš linkiu ir kitiems kultūrinio bendradarbiavimo šalininkams."

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

DIRVA

Nr. 70

1961 m. birželio 19 d.

KAS IR KUR?

• **Z. Domeika**, iš Venezuelos, atsiuntė susipažinti ten leidžiamą nepirodinį leidinį "Atgarsiai". Tai jau trečias numeris, kuris duoda daug medžiagos iš tenyškio lietuvių gyvenimo. Leidinys didelio formato, 40 psl., spausdintas rotatorium. Dviejų spalvų viršelis, spausdintas spaustuveje.

• **Venezuelos Lietuvių Bendruomenės** vadovybę sudaro: Z. Domeika, J. Bieliūnas, L. Tamašauskas, H. Gavorskas, M. Bundelis ir A. Sidlauskas. Venezueloj, pagal įregistravimo formatus, vadinasi: Venezuelos Lietuvių Savišalpos Bendruomenė.

• **Ričardas Legeckis**, dr. Povilo ir Elenos Legeckių sūnus, iš New Yorko, birželio 10 d. išskrido į Europą su ekskursija, kurią surošė Amerikos tarptautinė studentų organizacija. Europoje jis aplankys Vokietiją, Belgiją, Prancūziją, Ispaniją, Italiją, Šveicariją, Monacą ir k. Po mėnesio ekskursijos Ričardas pasiilks vasaros atostogoms Švarevalde, Vokietijoje, pas tetą, dantų gyd. Plechavičiūtę.

• **Kazys ir Gražina Siliūnai** bei **Birutė Rimgailienė** birželio 25 d. vyks į Floridą atostogų praleisti. Vykdami automobiliu pakeliui aplankys įdomesnes vietas.

VISIEMS PRIEINAMAS AUTO KLUBAS

Didžioji Sears, Roebuck & Co. bendrovė plėsdama patarnavimus savo klientams gegužės mėn. įsteigė dar vieną pagalbinį verslą — auto klubą vardu ALL-STATE MOTOR CLUB, Inc. Šiame auto klube nario mokėtis \$12.50 metams dviem iš šeimos — vyrui ir žmonei kartu. Jokio stojamojo ar kitokių mokesčių nereik mokėti. Klubo nariai gali naudotis bet kurio garažo patarnavimu, jei kelionėje sugenda automobilis. Kiekvieno atsitikimu leidžiama mokėti iki \$25.00 už mašinos vilkimą ar kitus bėdos patarnavimus.

Allstate Motor Club turi kelionių ir atostogų planus, apsaugo nuo lupikavimo viešbučiuose ar moteliuose, draudžia nuo nelaimingų atsitikimų, išduoda pažymėjimus prieš areštą, moka advokatams bylos teisme atveju, moka premijas vagystės atveju, duoda liudijimus čekiams kelionėje iškeisti, parūpina papigintas kelionės po pasaulį, siunčia nariams prekių katalogą ir klubo žurnalą.

Kiekvienoje Sears krautuvelyje rasite Allstate atstovą, kuris suteiks visas norimas informacijas apie naują auto klubą.

MARYTĖ ŠULNYTĖ, studijuojanti mediciną Buenos Aires universitete, atvyko porai mėnesių paviešėti į Chicagą ir apsisitojo pas Namikus, 6041 S. Fairfield Ave., Chicago 29, III. Jos tėveliai Stasys ir Eleonora Šulniai pasireiškia gyva veikla Buenos Aires lietuvių tarpe.

• **Aktorius Stasys Pilka** nuo rudens pasiryžęs įgyvendinti platesnio masto literatūriniai-draminių rečitacijų maršrutą. Visiškai naujos programos rečitalį Chicagoje turės spalio 8 d. Jaunimo Centro didžioje salėje. Jau yra numatyti rečitaliai New Yorke, Detroite ir kitose JAV-bių ir Kanados lietuvių kolonijose.

DANGUOLĖ BALCERYTĖ, šiomis dienomis baigė Illinois universitetą psichologijos bakalauro (BS) laipsniu. Studentaudama buvo aktyvi Korp. Neo Lithuania senjorė, skaučių draugovės "Jūratės" draugininkė, ir Lietuvių Studentų Sąjungos Urbanos skyriaus valdybos sekretore. Danguolė yra nuoširdaus Dirvos talkininko ir remėjo E. Balcerio dukrė.

Brocktono parodos metu Dariaus ir Girėno bakūžė aplanko tūkstančiai žmonių. Bakūžės atidarymo dieną čia suvažiuoja lietuviai iš plačių apylinkių: Bostono, Norwoodo, Worcesterio ir kitų miestų. Šiais metais vėl gautas leidimas prie bakūžės laikyti užkandį ir barą, tad svečiai galės sočiai pasivaikinti ir troškulį nuraminti. Nuotraukoje: lietuvių jaunimas prie bakūžės ankstyvesnėje parodoje. P. Labanausko nuotrauka

KVIEČIA Į BROCKTONO LIETUVIŲ BAKŪŽĘ

Brockton Fair — paroda prasidės liepos mėn. 1 d. ir baigsis liepos mėn. 9 d. Brocktono Lietuvių Tarybos globojama Dariaus ir Girėno vardo bakūžė taip pat bus atidaryta liepos mėn. 1-9 dienomis.

Šiais metais bakūžėje rengiama žinomo dailininko K. Žoromskio paroda. Dail. Kazimieras Žoromskis yra ekspressionistinio abstraktaus meno atstovas.

Oficialus Dariaus ir Girėno vardo bakūžės atidarymas įvyks liepos mėn. 2 d. (sekmadienį), 2 val. po pietų su pritaikyta tai dienai

programa. Tautinius šokius šoks Bostono lietuvių tautinių šokių grupė, paruošta O. Ivaškiene.

Šiais metais vėl gautas iš Brockton Fair vadovybės sutikimas prie bakūžės laikyti virtuvę ir barą. Prie bakūžės bus pastatyta didelė palapinė, kaip ir ankstyvesniais metais. Virtuvi vadovaus prityrusios šeimininkės. Be kitų valgių bus gaminama šie lietuviški valgiai: kopūstų sriuba, lietuviškos pačių gamybos dešros su kopūstais, lietuviški cepelinai, kaldūnai, kugelis ir kt. Kartu veiks baras —

gaivinantis gėrimai.

Bakūžės atidarymo dieną yra gera proga susitikti savo retai matomus senus pažįstamus iš kitų tolimesnių vietų.

Brocktono Lietuvių Taryba kviečia visus lietuvius gausiai dalyvauti bakūžės atidaryme liepos mėn. 2 d.,

2 val. po pietų, Brockton Fair — Ground aikštėje. Savo laiku čia savo tautinius namukus turėjo taip pat italai, prancūzai, airiai. Iš jų savo tautinį namuką dar turi airiai. Kiti nepajėgė išsilaikyti.

Brocktono Lietuvių Taryba, nežiūrint visokių sunkumų ir išlaidų, dėka paramos iš lietuviškosios visuomenės ir lietuviškųjų organizacijų, kasmet rengia bakūžėje lietuvių liaudies meno ir kitokio pobūdžio parodas. Bakūžė parodos laike aplanko keliolika tūkstančių žmonių.

Bakūžės atidarymo dieną suvažiuoja daug lietuvių iš plačios apylinkės: Bostono, Norwoodo, Worcesterio, Framinghamo ir kt. Atostogų metu į šias apylinkes suvažiuoja nemažai lietuvių iš kitų Amerikos vietų. Todėl atostogaujantiems yra gera proga aplankyti Dariaus ir Girėno vardo bakūžę Brocktone. Savo atsilankymu padėsite išlaikyti Dariaus ir Girėno vardo bakūžę!

Iki malonaus pasimatymo.

Brocktono Lietuvių Taryba.

G. H. Todt, Los Angeles Herald-Express žurnalistas kalba pabaltiečių surengtame birželio įvykių minėjime.

VASAROTOJŲ DĖMĖSUI

Dr. Valerija Norvaišienė praneša, kad jos vasarvietėje Nidoje, Centerville Ave., West Hyannisport, Cape Cod, Mass., dar yra laisvų kambarių ir kviečia vasarotojus neveluoti juos užsisakyti.

Sausas pušynas, žingsnių nuotolis iki šiltos jūros, gražūs kambariai, puikus maistas ir maloni aplinka užtikrina kiekvienam vasarotojui gerą poilsį ir malonias atostogas.

Hyannis pasiekiamas autobusais, traukiniais ir lėktuvais. Iš ten iki Nidos tik dvi mylios taxi.

Užsakymai siunčiami: Nida, P. O. Box 367 West Hyannisport, Mass. Tel.: Spring 5-3987

Lietuviai tarptautiniame šokių festivalyje Washingtone

(J. Kajecko, Lietuvos Atstovo, žodis į Lietuvą per Amerikos Balsą, ryšium su Bostono Lietuvių Tautinių Šokių Sambūrio pasirodymu Washingtone, 1961. VI. 13 d. Valstybės Departemento Auditorijoje)

Kai tik gegužės pradžioje valstybės dep-te gimė mintis savo naująją auditoriją panaudoti įvairių tautų liaudies šokiams parodyti, Bostono Lietuvių Tautinių Šokių Sambūris jau buvo pasižadėjęs dalyvauti Jubilėjiniame 25 metų Liaudies Šokių Festivalyje Washingtone, gegužės 20 d.

Tuoju kontaktavau valstybės departamentą, ir jis mielai sutiko, kad lietuviai dalyvautų ir pirmame pasirodyme departemento auditorijoje. Pakviečiau jo pareigūnus gegužės 20 d. susipažinti su mūsų šokėjų pasirodymu. Jie buvo sužavėti. Tautinių šokių Sambūris, p. O. Ivaškiene vadovaujamas, mielai sutiko dalyvauti. Bostoniečiai tuoju ėmėsi darbo sukelti lėšų Sambūrio žygį į Washingtoną paremti. Jaunimas važiuo su didžiausiu entuziazmu.

Sambūris pasirodė puikiausiai. Publika buvo sužavėta. Reikia pabrėžti, kad publika buvo rinktinė. Pusė svečių buvo kviešti aukštesnėms pareigūnų bei ambasadoms vadovaujančių asmenų. Kita bilietų dalis buvo parduodama, kad surinkus lėšų išlaidoms padengti. Bilietų paklausa buvo didelė. Apie šimtui žmonių bilietų pritrūko.

Svečių tarpe buvo matyti p. Orvil Freeman, žemės ūkio ministeris su žmona, ponis Chester Bowles, valst. pasekretoriaus žmona, vals-

tybės sekretoriaus pavaduotojas p. G. Mennen Williams, buvęs Michigan valstijos gubernatorius, p. Roger Tobby, valstybės sekretoriaus pavaduotojas su žmona, p. Conger, protokolo šefo pavaduotojas su žmona, valst. dep-to rytų ir centro Europos bei Pabaltijo skyrių pareigūnai, penki Brazilijos senatoriai, kurie šiuo metu lankosi Washingtone, eilė ambasadorių ir kitų.

Visi svečiai Lietuvių Tautinių Šokių Sambūriu buvo sužavėti. To Sambūrio siejai, vadovė p. O. Ivaškiene, muzikos programos vadovui ponui J. Gaideliui, muzikantams ir visiems šokėjams turime būti dėkingi už didelį pasišventimą ir pasisekusią misiją pagarsinti Lietuvos vardą Washingtone.

GRACIELĖ BUKEVIČIŪTĖ, Argentinoje gimusi lietuvaitė, dabar besimokinanti Buenos Aires universitete humanitarinių mokslų fakultete, puikiai kalbanti lietuviškai, neseniai skaitė pasiskaitą apie lietuvių moterį viename susirinkime. Ji sutėveliais Ona ir Juozu Bukevičiais ir teta Anele neseniai lankė gimines Kalifornijoje.

Argentinos Lietuvių Centro tautinių šokių grupė, vadovaujama Vytauto Balčiūno, dažnai pasirodo Buenos Aires lietuvių parengimuose. Nuotraukoje iš kairės šokėjos: L. Stančikaitė, N. Antanaitytė, R. Rukšėnaitė, N. Misiūnaitė, V. Žukaitė, M. Matulaitytė, E. Butkaitė ir M. Didžiokaitė. P. Ožinsko nuotrauka